

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl soudcem JUDr. Miroslavou Fuksovou ve věci

žalobce:

PROFI CREDIT Czech, a.s., IČ 61860069
sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1, Nové Město,
zastoupený advokátkou JUDr. Kateřinou Perthenovou
sídlem Velké náměstí 135/19, 500 03 Hradec Králové

žalované:

██████████, nar. ██████████, IČ ██████████
bytem i místem podnikání ██████████, ██████████,
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Němcem
sídlem Slezská 1297/3, 120 00 Praha 2 – Vinohrady

o zaplacení částky 401.982 Kč s příslušenstvím,

takto:

- I. Směnečný platební rozkaz vydaný Krajským soudem v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, pod č. j. 55 Cm 171/2020-12 dne 30. 11. 2020, se ponechává v platnosti.
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady námitkového řízení v částce 50.092 Kč, na účet JUDr. Kateřiny Perthenové, AK Hradec Králové, Velké náměstí 135/19, a to do tří dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje ██████████.

Odůvodnění:

1. Žalobce se svojí žalobou domáhal po žalované zaplacení částky 401.982 Kč s příslušenstvím ze směnky a vydání směnečného platebního rozkazu.
2. Ve znění žalobního návrhu vydal soud směnečný platební rozkaz, proti kterému podala žalovaná včasné námitky, ve kterých mimo jiné uvedla, že uzavřela jako spotřebitel se žalobcem smlouvu 8. 12. 2016 o revolvingovém úvěru, jejíž součástí byla smluvní ujednání. Na základě smlouvy jí byl poskytnut úvěr ve výši 307.800 Kč, který měl být splacen v 60 měsících. Smluvní odměna za poskytnutí úvěru činila 197.800 Kč a byla splatná ke dni poskytnutí úvěru. Reálně bylo žalované vyplaceno 110.000 Kč s tím, že splácela úvěr ve výši celých 307.800 Kč. Žalovaná má za to, že smlouva je neplatná v rozporu s dobrými mravy, respektive musí se přičít dobrým mravům odměna ve výši 197.800 Kč za reálné poskytnutí úvěru ve výši 110.000 Kč. Ve smluvních podmínkách smlouvy se dále stanovilo, že v případě prodlení s úhradou dvou splátek dle aktuálního splátkového kalendáře se stávají automaticky splatnými všechny doposud nesplacené závazky. Jelikož se žalovaná ocitla v prodlení s úhradou splátek, došlo ze strany žalobce k zesplatnění úvěru. Žalobci poté vznikl nárok na smluvní pokutu ve výši 50 %, která byla splatná do deseti dnů po vzniku této pokuty. Pokuta činila 50 % z 307.800 Kč, což je 153.900 Kč, ačkoliv reálně žalovaná obdržela částku 110.000 Kč. Přitom tato smluvní pokuta byla splatná ve stejné výši, i pokud by se žalovaná zpozdila se splacením byť 1 Kč. To platí o to víc, pokud byl úvěr zajištěn blankosměnkou s doložkou bez protestu. Žalovaná má za to, že sjednané smluvní pokuty postrádají smysl a účel. Smluvní pokuta slouží jako prostředek utvrzovací, má posílit postavení věřitele, když právě tato funkce smluvní pokuty se zde zcela vytrácí. V případě, že se dlužník dostane do prodlení se splacením hlavního dluhu, je tudíž zatížen nejprve dvěma jednorázovými smluvními pokutami splatnými do deseti dnů (smluvní pokuta ve výši 8 % v případě prodlení 15 dnů a dále po 30 dnech prodlení smluvní pokuta 13 %), přičemž po zesplatnění úvěru a nezaplacení částky odpovídající nové jistině úvěru pak nastupuje jednorázová smluvní pokuta ve výši 50 %. Žalovaná se domnívá, že vzhledem k výši poskytovaného úvěru lze takový nárok považovat za neúnosný a přemrštěný. Žalovaná odkázala na nález Ústavního soudu I. ÚS 199/11 z 26. 1. 2012 a dále nález Ústavního soudu III. ÚS 4084/12. Dále uvedla, že podmínky ve smlouvě odpovídají kategorii smluvních podmínek, která spadají pod kritéria vymezená v nálezu Ústavního soudu I. ÚS 199/11. Smlouva je tak absolutně neplatná pro přičení se dobrým mravům dle ust. § 518 občanského zákoníku. Neplatnost přitom dopadá na celý smluvní konstrukt včetně směnky, která slouží k nemravnému obohacení žalobce. Takové jednání nemůže požívat právní ochrany, ani ve směnečném řízení, když výkon rozhodnutí by byl v rozporu se základními principy demokratického právního řádu, a to především práva na spravedlivý proces žalované. Pokud by žalobce chtěl tvrdit, že žalovaná do smluvního vztahu vstoupila jako podnikatel, žalovaná odkazuje na usnesení Okresního soudu v Lounech, č. j. 11 EXE 4143/2019-143 z 2. 7. 2020. V uvedené věci proběhl výslech úvěrového poradce žalobce. Z tohoto výsledku bylo zjištěno, že o tom, zda bude žadateli o úvěr poskytnuta smlouva podnikatelská či spotřebitelská rozhoduje to, zda i žadatel v zaměstnaneckém poměru nebo osobu samostatně výdělečně činnou. Pokud je žadatel osoba samostatně výdělečně činná, dostává automaticky smlouvu o podnikatelském úvěru bez ohledu na to, zda žádá úvěr mimo rámec jeho podnikatelské činnosti, to je na osobní potřebu. Dle daného vyplývá, že byla-li žalovaná ve smlouvě označena jako podnikatel a předložila při jejím sjednávání živnostenský list, nelze formalisticky usuzovat, že zamýšlela smlouvu uzavřít pro své podnikatelské účely, kdy se jedná o listinu, kterou žalobce vyžaduje zcela automaticky v případě, kdy žadatel o úvěr není v pracovním poměru. Žalovaná smlouvu uzavírala za účelem finančních prostředků na úhradu svých závazků, které nevznikly v souvislosti s podnikáním, a to pro zajištění potřeb své rodiny. Žalobkyně tedy pouze využila (zneužila) skutečnost, že žalovaná má přidělené IČO k tomu, aby smlouvu uzavřela jako s podnikatelem a tím jí upřela práva spotřebitele, kterým žalovaná je ve smyslu § 419 občanského zákoníku, a zároveň obešla požadavky, které na ní klade zákon č. 257/2016 Sb. o spotřebitelském úvěru. Smlouvu zatížila nepřiměřenými úroky a smluvními pokutami. Žalovaná

má tedy za to, že úvěrová smlouva je svým obsahem s lichevními úroky a drakonickými pokutami takovým excesem, že nelze než konstatovat absolutní neplatnost jako celku a takovému jednání by neměla být poskytnuta soudní ochrana. Vzhledem k tomu, že se jedná o spotřebitelský úvěr, žalovaná z důvodu procesní opatrnosti uvádí, že žalobce s odbornou péčí neposoudil její schopnost spotřebitelský úvěr splácet. Poukázala na účinný zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, který klade přísný důraz na posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Žalovaná proto v souladu s ust. § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru namítá neplatnost smlouvy o úvěru. Pokud se žalobce v daném řízení po žalované domáhá úhrady částky 401.9982 Kč s příslušenstvím, je nutno konstatovat, že žalobci žádný nárok nevznikl, neboť smlouva o úvěru je neplatná. Žalobce nedostal své zákonné povinnosti, neověřil si úvěruschopnost žalované. Ještě před zesplatněním úvěru žalovaná žalobci uhradila celkem 130.590 Kč, tedy o 23.590 Kč více, než jí bylo poskytnuto. Dále žalovaná poukázala na to, že ust. § 112 odst. 1 zákona č. 257/2016 o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném k 1. 12. 2016, ke dni zesplatnění směnky, tedy ke dni 4. 10. 2020 uváděl, že ke splacení nebo k zajištění splacení spotřebitelského úvěru nelze použít směnku nebo šek. Jelikož předmětná směnka vznikla 4. 10. 2020 a byla až po tomto datu použita, má žalovaná za to, že jí nelze uplatnit v předmětném řízení, když je to v rozporu se zákonem, respektive ust. § 112 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Žalovaná má tedy za to, že mezi ní a žalobcem neexistuje platný vztah odůvodňující vystavení směnky, když smlouva, na základě které je žalobcem předmětná směnka uplatňována, je absolutně neplatná dle § 518 občanského zákoníku a dle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Jde o spor ze spotřebitelské smlouvy a směnka vznikla vyplněním blankosměnky v rozporu se zákonem.

3. V projednávané věci žalobce předložil směnku vlastní se všemi náležitostmi dle § 75 a násl. zákona směnečného a šekového, o jejíž pravosti nebyl důvod pochybovat, soud proto vydal směnečný platební rozkaz. Pro hmotně-právní charakter směnečných závazků je příznačná jejich abstraktnost, nespornost a přísnost. Abstraktnost a nespornost se projevuje v tom, že to je žalovaný, který musí vznést jednak včasné námitky proti vydanému směnečnému platebnímu rozkazu a dále prokázat vliv těchto námitek na platnost, respektive neplatnost přijatého směnečného závazku. Po provedeném dokazování byl soud nucen konstatovat, že to se žalované nepodařilo. Žalovaná především namítala neplatnost smlouvy o revolvingové zápůjčce, závazky z níž byly zajištěny spornou smenkou, kterou uzavřela se žalobcem. Poukazovala na spotřebitelský charakter této smlouvy a v důsledku toho její neplatnost, neboť žalobce neposoudil, v rozporu s ust. § 86 odst. 2 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, dostatečně úvěruschopnost žalované. Dále žalovaná namítla nemožnost uplatnit směnku, která zajišťuje splacení nebo zajištění splacení spotřebitelského úvěru, tudíž namítala neplatnost smlouvy o revolvingové zápůjčce pro rozpor s ust. § 112 odst. 1 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru. Po provedeném dokazování byl soud nucen konstatovat, že ačkoliv žalovaná byla soudem poučena ve smyslu ust. § 118a odst. 3 o.s.ř., bez pochybností neprokázala, že smlouvu o revolvingové zápůjčce uzavřela jako spotřebitel, nikoliv jako podnikatel, a je tudíž nutno ji podřadit zákonu o spotřebitelském úvěru. Listinným důkazem, smlouvou o revolvingové zápůjčce č. 9200091233 ze dne 8. 12. 2016 včetně smluvních ujednání, vzal soud za prokázané, že tuto smlouvu uzavřel žalobce jako zapůjčitel a žalovaná jako vydlužitel. Žalovaná je ve smlouvě označena jménem a příjmením, adresou trvalého bydliště, místem podnikání a identifikačním číslem fyzické osoby podnikající, IČO [REDAKCE]. Z dalšího listinného důkazu (výpis živnostenského rejstříku) vzal soud za prokázané, že žalovaná je vedena jako fyzická osoba podnikající pod názvem firmy [REDAKCE], místem podnikání [REDAKCE], IČO: [REDAKCE], s předmětem podnikání výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 a 3 živnostenského zákona se vznikem oprávnění od [REDAKCE] 2002 na dobu neurčitou (živnostenské oprávnění č.1) a předmětem podnikání poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru se vznikem oprávnění od [REDAKCE] 2011 na dobu neurčitou (živnostenské oprávnění č.2). Tvzení žalované uvedené v námitkách, že smlouvu uzavřela nikoliv jako podnikatel, nýbrž jako spotřebitel, žalovaná neprokázala ani předloženými listinnými důkazy (výpisy z účtů [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], potvrzení o doplacení spotřebitelského

úvěru od Provident Financial, s.r.o., zápis o škodné události [REDAKCE] Pojišťovna a.s., dopis o uplatnění nároku na náhradu škody). Z těchto listinných důkazů nevyplývá tvrzení žalované, že ve vztahu k žalobci nevystupovala jako podnikatel, nevyplývá z nich dokonce ani tvrzení žalované, že finanční prostředky použila k úhradě potřeb své rodiny, a to na doplacení předchozích spotřebitelských úvěrů (byť je to pro posouzení charakteru smlouvy irelevantní - viz odůvodnění níže). Tvrzení žalované, že při uzavírání smlouvy o revolvingové zápůjčce nevystupovala jako podnikatel, nevyplývá ani z dalších listinných důkazů předložených žalovanou (pravidla institutu Tipař, předávací protokol [REDAKCE], a.s., potvrzení od [REDAKCE], a.s.). Z těchto listinných důkazů naopak vyplývá, že žalovaná v souladu se svým živnostenským oprávněním (výpis z živnostenského rejstříku), v době uzavření smlouvy o revolvingové zápůjčce (dne 8.12. 2016) spolupracovala se společností [REDAKCE], a.s., jejich spolupráce byla ukončena až 30. 9. 2017. Jak vyplynulo z účastnické výpovědi žalované, podnikat začala v roce 2011, od roku 2013 sjednávala pojištění a stavební spoření, nesjednávala úvěry. Vystudovala školu s obchodním zaměřením. Dále uvedla, že uzavřela se žalobcem dvě smlouvy o revolvingové zápůjčce, obě smlouvy uváděly její IČO a místo podnikání. Potvrdila, že tyto smlouvy blíže nestudovala, detailně neprocházela. Dále uvedla, že zástupci žalobce panu [REDAKCE] zasílala před podpisem smluv i daňová přiznání. Zároveň žalovaná ve své účastnické výpovědi uvedla, že zástupci žalobce sdělila (v emailové korespondenci před uzavřením smlouvy), na co peníze použije, řešila tehdy, mimo jiné, topení v rodinném domě, kde má i sídlo živnosti jako podnikatel. Soud zamítl návrh žalované na doplnění dokazování výsledkem svědka [REDAKCE] (zástupce žalobce při sjednání smlouvy o revolvingové zápůjčce), neboť tento návrh byl žalovanou vznesen po lhůtě, která byla žalované, po poučení dle ust. § 118a odst. 3 o.s.ř., poskytnuta v koncentrovaném řízení. Na základě poučení soudem byla žalovaná povinna ve lhůtě nejpozději do 15. 6. 2021 označit nebo předložit důkazy ke svému tvrzení, že smlouva o revolvingové zápůjčce uzavřená mezi ní a žalobcem má spotřebitelský charakter, neboť ji žalovaná uzavřela tak, že ve vztahu k žalobci nevystupovala jako podnikatel. Návrh na doplnění dokazování výsledkem svědka [REDAKCE] byl vznesen žalovanou při ústním jednání dne 26. 1. 2022, tudíž po lhůtě poskytnuté žalované k označení důkazů. Ze všech výše uvedených skutečností nezbylo soudu, než znovu konstatovat, že žalovaná přes poučení soudem bez pochybností neprokázala, že smlouva mezi ní a žalobcem měla spotřebitelský charakter, že ji uzavřela nikoliv jako podnikatel, nýbrž jako spotřebitel, respektive, že ve vztahu k žalobci jako poskytovateli zápůjčky jednala nikoliv jako podnikatel. Soud při posuzování důkazů předložených žalovanou zohlednil zejména skutečnost, že žalovaná uzavřela se žalobcem v rozhodné době celkem dvě smlouvy o revolvingové zápůjčce, ve kterých byla označena jako podnikatel (místem podnikání, identifikačním číslem). V době uzavření smlouvy měla živnostenské oprávnění s předmětem podnikání poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru. Pohybovala se v oblasti finančnictví (pojištění, stavební spoření atd.), byť, jak sama uváděla, nesjednávala úvěry. Z účastnické výpovědi žalované dále vyplynulo, že peníze ze smlouvy o revolvingové zápůjčce dokonce použila na opravu nemovitosti, v nichž se nachází její zapsané místo podnikání. Soudu proto nezbylo, než dále uzavřít, že smlouva o revolvingové zápůjčce není neplatná pro rozpor se zákonem o spotřebitelském úvěru (§ 86 odst. 2 a § 112 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru), neboť smlouva nemá spotřebitelský charakter. Na rámec věci soud poukazuje na skutečnost, že rozhodující při posuzování charakteru smlouvy je účel jednání osoby sjednávající si zápůjčku, nikoliv za jakým účelem hodlá peníze použít.

4. Dále žalovaná namítala rozpor smluvních ujednání s dobrými mravy (ust. § 580 odst. 1 občanského zákoníku), a to pokud jde o smluvní pokutu ve výši 50 % z celkové výše úvěru a dalších smluvních pokut (8 % v případě prodlení 15 dnů a dále 13 % v případě prodlení 30 dnů). Dále žalovaná namítala, že smlouva je neplatná pro rozpor s dobrými mravy, a to pokud jde o výši odměny 197.800 Kč za poskytnutí úvěru ve výši 110.000 Kč. Pokud jde o posouzení smlouvy o revolvingové zápůjčce, která nemá spotřebitelský charakter pro případný rozpor s dobrými mravy či námitku slabší strany v případě podnikatele vycházel soud z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 ICdo 56/2019, ve kterém Nejvyšší soud uzavřel, že i v případě vztahů mezi

podnikateli lze aplikovat korektiv dobrých mravů. Pokud jde o námitku dobrých mravů ze strany žalované týkající se odměny ve výši 197.800 Kč, Nejvyšší soud ČR ve shora zmiňovaném rozhodnutí poukázal na možnost ujednat si výši úrokové sazby jako na obsahový projev smluvní volnosti stran. Oproti úroku z prodlení nejde o sjednání přímé sankce za porušení smluvního závazku, ale o ujednání o úplatě za hlavní plnění. Případný zásah soudu do autonomie vůle stran pro rozpor s dobrými mravy bude přesahovat zásah výjimečný a vždy odůvodněný mimořádnými okolnostmi daného případu. V projednávané věci soud, pokud jde o tuto námitku žalované, neshledal žádné mimořádné okolnosti daného případu, aby případně výši odměny označil za jednání v rozporu s dobrými mravy. Jak již bylo shora uvedeno, v době uzavření smlouvy o revolvingové zápůjčce, vystupovala žalovaná jako podnikatel, její živnostenské oprávnění bylo pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru, na základě něhož se po poměrně dlouhou dobu pohybovala v oblasti finančnictví. Nadto smlouva o revolvingové zápůjčce, závazky z níž byly zajištěny předmětnou směnkou, byla již druhou smlouvou, kterou žalovaná se žalobcem jako podnikatel uzavřela. Musela jí tudíž být nepochybně známa i výše úrokové sazby požadované žalobcem jako nebankovním subjektem za poskytnutí peněz. Pokud jde o námitku žalované týkající se smluvních pokut, dle výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, posouzení souladu či rozporu právního jednání s dobrými mravy závisí v každém konkrétním případě na úvaze soudu (§ 1 odst. 2 a § 547 občanského zákoníku), neboť tato ustanovení jsou normami, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem, které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Jak dále vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, je na soudu prvního stupně, aby s ohledem na okolnosti případu případně aplikoval ustanovení občanského zákoníku o ochraně slabší strany. V otázce aplikace ust. § 433 občanského zákoníku ve vztahu ke sjednanému úroku nepostačuje toliko zjištění o výši (případně i smluvní pokuty), nepostačuje ani prokázání silnějšího hospodářského postavení nebo kvality odborníka, je třeba prokázat, že došlo ke zneužití takového postavení nebo kvality odborníka silnější strany. V projednávané věci soud, s ohledem na okolnosti případu, neshledal, že by smlouva o revolvingové zápůjčce, její smluvní ujednání, v části týkající se smluvních pokut, byla jednáním v rozporu s dobrými mravy či žalovaná jako podnikatel v případě takového ujednání byla slabší stranou. Jak již bylo shora uvedeno, žalovaná v době uzavření v pořadí již druhé smlouvy se žalobcem vystupovala jako podnikatel, jejím předmětem podnikání, mimo jiné, bylo poskytování úvěrů (byť přímo smlouvy o úvěrech přímo neuzavírala), nicméně se pohybovala v oblasti finančnictví, spolupracovala s nebankovním sektorem. Musela si být tudíž vědoma, že v případě porušení povinností u takového typu smluv jsou vyžadovány poměrně vysoké sankce (úroky z prodlení, smluvní pokuty apod.). Nadto soud zohlednil i skutečnost, že žalovaná ze smlouvy o revolvingové zápůjčce uhradila 133. 590Kč, zbývající část z celkové výše zápůjčky 307. 800 Kč dosud nezaplatila, nepochybně i s ohledem na své tvrzení, že pokud zaplatila 133.590 Kč, pak uhradila žalobci o 23. 590 Kč více než jí bylo žalobcem skutečně poskytnuto (110.000Kč), patrně vedena iluzorní představou, že při zápůjčce peněz zejména od nebankovního subjektu vrátí zpět pouze poskytnutou jistinu. Soud považuje za důležité upozornit na to, že pokud by byla ve smlouvě o revolvingové zápůjčce se žalobcem sjednána smluvní pokuta v procentní sazbě z dlužné částky denně (nikoliv 50 % z výše poskytnutého úvěru- čl 8.5.smluvních ujednání) do zaplacení, vzhledem k tomu, že žalovaná do dnešního dne neuhradila žalobci zbývající část z celkové výše zápůjčky (174. 210 Kč) a s přihlédnutím k délce prodlení žalované (všechny závazky žalované ze smlouvy byly zesplatněny ke dni 22.4. 2019 - čl 8.3., pís b) smluvních ujednání), šlo by nepochybně o vyšší částku než 153.900 Kč smluvní pokuty stanovené dle článku 8.5.smluvních ujednání. Ze všech výše uvedených důvodů nezbylo soudu než uzavřít, že námitky nelze považovat za důvodné a ponechat vydaný směnečný platební rozkaz v plném rozsahu v platnosti.

5. Vzhledem k tomu, že žalobce měl v námitkovém řízení ve věci plný úspěch, má dle ust. § 142 odst. 1 věta první o.s.ř. proti žalované právo na náhradu nákladů námitkového řízení v částce 50.092 Kč, tj. za 4 úkony právní služby po 9.940 Kč (2 x vyjádření v námitkovém řízení, 2 x účast

u jednání), 4 x 300 Kč režijní paušál 1.200 Kč, náhrada za promeškaný čas 300 Kč-dle vyhl. č. 177/1996 Sb., hotové výdaje advokáta – cestovné k ústnímu jednání soudu 137,88 Kč + 21 % DPH z přiznaných náhrad 8.694 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné odvolání, a to do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

Pardubice 2. února 2022

JUDr. Miroslava Fuksová v. r.
soudce